

بررسی ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده

(مطالعه موردی: پایگاه‌های مقاومت استان خراسان رضوی)

علی اکبر رمضان زاده^۱

عباس آریان نژاد^۲

تاریخ دریافت: ۹۴/۱۰/۲۵

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۱/۲۰

چکیده

تحقیق حاضر در مورد بررسی ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده، می‌باشد که با توجه به تهدیدهای متصور که امروزه با توجه به شرایط منطقه و هجمه تکفیری- صهیونیستی که به کشورهای منطقه صورت می‌گیرد و اهمیت و ضرورتی که برای انجام این پژوهش لازم است، تحقیق به دنبال پاسخ به این سؤال اصلی است که ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده چه میزان مؤثر است؟ و همچنین سؤالات فرعی: ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه فرهنگی-اجتماعی، محرومیت زدایی، امداد و نجات، حوادث غیر مترقبه طبیعی و غیرطبیعی، مقابله با ناآرامیهای اجتماعی، دفاع از کوی و برزن و مقاومت محلی، می‌تواند مؤثر باشد؟ برای این منظور با توجه به بررسی صورت گرفته و استفاده از نظرات کارشناسان و فرماندهان بسیج پرسش نامه‌ای با ۳۹ سؤال تنظیم و بعد از روایی و پایایی انجام شده در بین نمونه آماری، تعداد ۱۱۸ نفر از فرماندهان حوزه‌ها و نواحی مقاومت بسیج استان خراسان رضوی که از جامعه آماری ۱۷۰ نفره به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند، توزیع شد و بعد از جمع‌آوری اطلاعات پرسش نامه‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و استفاده از آزمون‌های مختلف از جمله آمستقل، این نتیجه حاصل شد که مأموریت‌ها و دیدار نظر گرفته شده در مقابل تهدیدهای پیش رو به میزان زیاد، اما آموزش‌ها و ابزار و امکانات در نظر گرفته شده در مقابل برخی از تهدیدهای به میزان کمی پاسخ‌گو خواهد بود بنابراین در پایان با ارائه نتیجه‌گیری مبسوط به جهت بهتر شدن وضعیت موجود سعی شد تا به اهداف تحقیق جامه عمل پوشانده شود.

کلید واژه: ساختار یکپارچه، مقابله با تهدید آینده، پایگاه مقاومت، بسیج، تهدیدهای آینده.

۱ عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین (ع)؛

۲ کارشناسی ارشد مطالعات دفاعی راهبردی دانشگاه جامع امام حسین (ع).

مقدمه

یکی از دلایل اساسی که موجب شد این تحقیق به عنوان یک مسأله مورد پژوهش قرار گیرد، ساختار پایگاه‌های مقاومت می‌باشد. آنچه از این ساختار به نظر می‌رسد در مواجهه با تحولات صورت گرفته و رویکردهای ایجاد شده در نوع تهدیدها، این است که؛ ساختار باید بتواند دفاع لازم را در مقابل این گونه‌تهدیدها در زمان حال و آینده انجام دهد.

اگر به تحولات اخیر در کشورهای مختلف نگاهی بیندازیم، متوجه خواهیم شد که کشورهای مستکبر و زورگو که در رأس آن‌ها آمریکا قرار دارد در صورتی که نتوانند کشور و یا مردمی را مطیع سیاست‌های خود کنند، روی به سیاست‌های خصمانه آورده و حتی در مواردی با تهدید امنیت آن کشور، سعی در از بین بردن آن حکومت دارند.

در رویکرد جدید استکبار که در دشمنی با کشورهای متحد مقاومت از جمله سوریه و عراق به کار برده شده است این کشور شاهد هجوم و جنگی جدید است، به صورتی که در جبهه‌های مختلف از جمله امنیتی، فرهنگی، اجتماعی و... درگیر شده است. بنابراین چنین به نظر می‌رسد که تغییرات صورت گرفته در پایگاه‌های مقاومت بسیج و آنچه در ساختار پایگاه‌های مقاومت وجود دارد از جمله: نوع سازماندهی انجام شده، آموزش‌های برگزار شده و امکانات و تجهیزات در مقایسه با تهدیدهای پیش رو باید متناسب و در تقابل با جنگ‌های جدید و استفاده از فن‌آوری‌های جدید، دارای ساختاری توانمند باشد تا با شرایط جدید در عرصه‌های مختلف در برابر تهدیدها و یا هجوم دشمنان بتواند مقابله کند.

به نظر محقق می‌توان با بررسی ساختار پایگاه‌های مقاومت و مقایسه با آنچه در پیرامون کشور عزیزمان در کشورهای اسلامی از جمله: سوریه و عراق در حال رویدادن است و استفاده از تجربیات مقابله با هجوم گروه‌های معارض و تکفیری و... به مدلی جامع و کامل دست یافت تا هجمه دشمنان را در هر حالت ناکام گذاشت. بنابراین لازم است به ساختار پایگاه‌های مقاومت که به شرح زیر می‌باشد توجه شود:

۱. ساختار تربیتی؛

۲. ساختار معرفتی و بصیرتی؛

۳. ساختار تخصصی و نقش آفرینی؛

۴. ساختار تجمعی و یکپارچه و ساختار گروه بندی سنی و تحصیلاتی.

بنابراین آنچه در این تحقیق به دنبال آن هستیم ساختاری است که در مواجهه با تهدیدهای آینده کاربرد خواهد داشت و آن ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی در قالب گردان‌های عاشورا و الزهرا(س) است و باید به این سؤال پاسخ داد که ساختار مذکور به چه میزان در مقابل تهدیدهای آینده می‌تواند مؤثر باشد؟ و حال آن‌که در صورت عدم توجه به نیازهای متناسب با زمان، باعث عقب ماندگی و تضعیف این نیروی مردمی خواهد شد.

اهداف اصلی

۱. ارائه یک ساختار توانمند در مقابله با تهدیدهای پیش رو، به ویژه در امنیت داخلی؛

۲. حضور یک قدرت توانمند در پشتیبانی از نیروهای مسلح کشور در صورت نیاز.

اهداف فرعی

۱. آسیب شناسی وضعیت موجود و بررسی نقاط ضعف و قوت ساختار پایگاه‌های مقاومت؛

۲. ایجاد آینده نگری و امید در فرماندهان و اعضای پایگاه‌های مقاومت بسیج با بررسی

ساختار موجود؛

۳. کمک به افزایش کیفیت اجرای مأموریت پایگاه‌ها و در صورت نیاز ارائه پیشنهاد در

خصوص اصلاح ساختار.

سؤال اصلی

ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده می‌تواند مؤثر باشد؟

سؤال فرعی

۱. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان

در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه فرهنگی - اجتماعی، می‌تواند مؤثر باشد؟

۲. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان

- در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه محرومیت‌زدایی، می‌تواند مؤثر باشد؟
۳. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه امداد و نجات، می‌تواند مؤثر باشد؟
۴. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه حوادث غیر مترقبه طبیعی، می‌تواند مؤثر باشد؟
۵. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی، می‌تواند مؤثر باشد؟
۶. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه نا آرامی‌های اجتماعی، می‌تواند مؤثر باشد؟
۷. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه دفاع از کوی و برزن و مقاومت محلی، می‌تواند مؤثر باشد؟

نوع تحقیق

نوع تحقیق توسعه‌ای - کاربردی می‌باشد.

روش تحقیق

روش تحقیق در این پژوهش توصیفی - تحلیلی (پیمایشی) می‌باشد.

ابزار گردآوری اطلاعات

الف - مشاهده: مشاهده به معنای تماشای دقیق به شیوه‌ای علمی یا نظام مند است (پاول، ۱۳۷۹: ۱۷۳). اطلاعاتی را محقق می‌تواند از طریق مشاهده کسب کند، کمتر می‌توان از طریق روش‌های دیگر کسب کرد، زیرا مشاهده به محقق اجازه می‌دهد که به‌طور مستقیم پدیده مورد مطالعه را ببیند و واقعیت را به صورت مستقیم و بی واسطه درک کند. (اشرفی، کاظم پور، ۱۳۸۷: ۱۳۱)

ب - پرسش‌نامه: پرسش‌نامه شامل یک سلسله پرسش‌های مربوط به مسأله مورد بررسی است که محقق از پاسخ‌گو می‌خواهد به پرسش‌های که برای پاسخ به آن‌ها جای کافی در نظر گرفته

شده است پاسخ دهد. (اشرفی، کاظم پور، ۱۳۸۷: ۱۲۰)

ج- نظر سنجی: در این روش فرد محقق با تهیه فرم‌های مربوطه نظر چند نفر که صاحب نظر و یا در نمونه انتخاب شده قرار دارند را اخذ نموده و سپس به فرآیند تحقیق می‌پردازد.

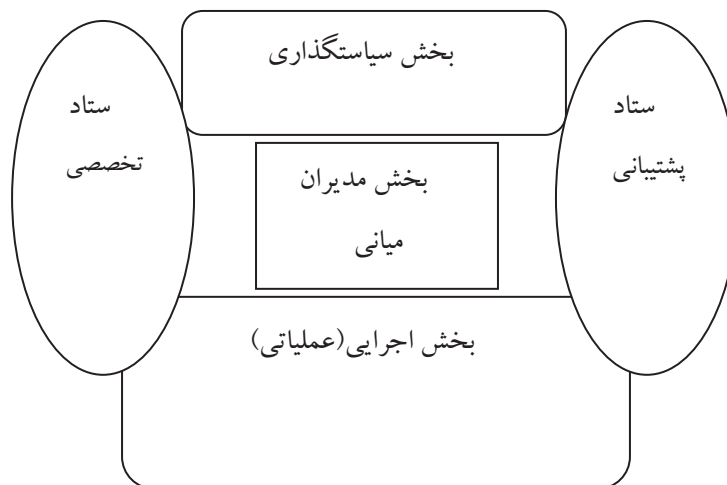
د- کتابخانه: به جهت استفاده از منابع و متون مورد نیاز در جهت تکمیل مبانی نظری و همچنین تحقیقات انجام شده نیاز به گردآوری اطلاعات از کتابخانه می‌باشد که فرد با مراجعه به آن نسبت دریافت اطلاعات مورد نیاز اقدام می‌نماید.

ادبیات مبانی نظری تحقیق

ساختار سازمانی

ساختار سازمانی راه یا شیوه‌ای است که فعالیت‌های سازمانی به صورت رسمی، تقسیم، گروه بندی و هماهنگی می‌شوند. ساختار سازمانی روابط نسبتاً پایداری را میان اجزا سازمان برقرار می‌کند و به این ترتیب به سازمان ثبات می‌دهد. هدف از ایجاد ساختار سازمانی را می‌توان دستیابی به اهداف سازمانی دانست. ساختار سازمانی وسیله‌ای جهت ارائه تصویری از نظام ارتباطی و مراکز تصمیم‌گیری در سازمان و زیربنایی برای نمودار سازمانی به حساب می‌آید. با استفاده از ساختار سازمانی، قانونمندی و نظام درونی سازمان، معین و بقای آن تضمین می‌شود. ساختار سازمانی چارچوبی است که مدیران برای تقسیم و هماهنگی فعالیت‌های اعضای سازمانی آن را ایجاد می‌کنند. ساختار سازمانی سازمان‌های مختلف با هم تفاوت دارند، زیرا در شرایط محیطی و راهبردها و اهدافی که سازمان‌ها دنبال می‌کنند با هم تفاوت دارند. (کیومرثی، ۱۳۹۰: ۱۵۰)

ساختار سازمانی شبکه‌ای رسمی و مرتبط با حیطه وظایف و حدود اختیارات افراد است که چگونگی نظم‌دهی به فعالیت‌های آن‌ها و استفاده از منابع لازم جهت دستیابی به اهداف سازمان را کنترل می‌نماید. هنگامی که گروهی از افراد، سازمانی را برای انجام فعالیت‌های دسته جمعی و رسیدن به اهداف مورد نظر، تأسیس می‌کنند، ساختار سازمانی افزایش اثر بخشی را از طریق کنترل فعالیت‌ها رقم خواهد زد. (جونز، ۱۳۹۰: ۲۹)

شکل شماره ۱- ساختار سازمانی

آموزش

مهم‌ترین مأموریت نیروی مقاومت بسیج عبارت است از: جذب آحاد مردم و آموزش، سازماندهی، تجهیز، حفظ و انسجام و به کارگیری بسیجیان در عرصه‌های گوناگون فرهنگی، اجتماعی، امنیتی و دفاعی و... با اولویت مقابله با تهدیدها.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود آموزش به عنوان یکی از ارکان مأموریتی و حلقه واسط بین جذب و مراحل دیگر از تحقق ارتش بیست میلیونی است. بنابراین علاوه بر اهمیتی که آموزش در سازمان‌ها به طور عام دارد، در سازمان بسیج به طور ویژه باید به آن توجه شود. زیرا آموزش در بسیج از پیچیدگی‌ها و ظرافتهایی برخوردار است که در سازمان‌های دیگر به این حد نیست. این پیچیدگی‌ها ناشی از ویژگی‌های منحصر به فردی است که هر یک به نوبه خود در آموزش تأثیرگذار است. (نمسا، ۱۳۸۹: ۸۵)

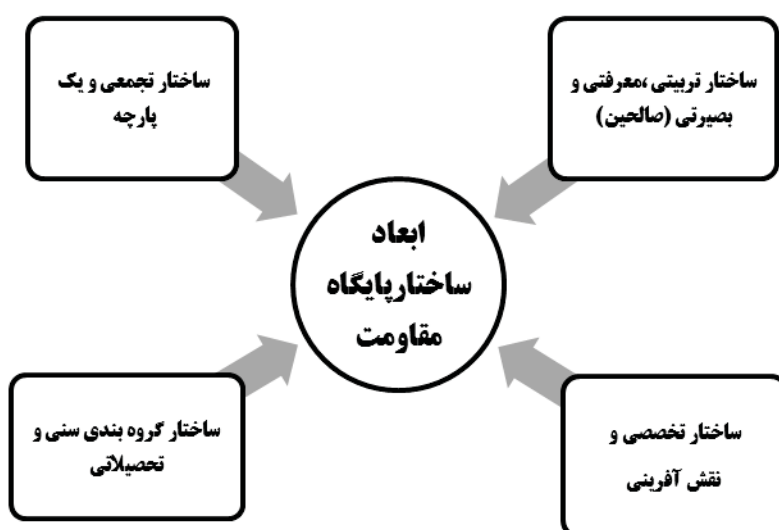
پایگاه مقاومت بسیج

پایگاه مقاومت اصلی‌ترین و صنفی‌ترین رده و سلول حیاتی سازمان بسیج مستضعفین می‌باشد که در یک محدوده جغرافیایی معین (محل‌های شهری، روستایی و عشایری) با جذب، تربیت و آموزش، سازماندهی و حفظ و انسجام بسیجیان در جهت پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی و حراست

از دستاوردهای آن ایفای نقش می‌نماید.

ابعاد ساختار پایگاه مقاومت

یک پایگاه مقاومت کامل دارای ساختار چهار بعدی است که در هر وضعیت متناسب با شرایط از یکی از ابعاد خود برای پیشبرد فعالیت‌ها بهره می‌گیرد.

شکل شماره ۲- ساختار پایگاه‌های مقاومت بسیج

بعد اول ساختار تربیتی، معرفتی و بصیرتی

به منظور قرار گرفتن همه اعضای سازمان در یک روند تعالی بخش تربیت و کادر سازی برای انقلاب اسلامی، تعمیق معرفت دینی و بصیرت سیاسی و مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن، تمامی بسیجیان با عضویت‌های عادی، فعال و کادر در قالب گروه‌های صالحین (هسته، حلقه خاص و حلقه عام) سازماندهی می‌شوند.

بعد دوم ساختار تخصصی نقش آفرینی

پایگاه مقاومت علاوه بر فعالیت‌های تربیتی، معرفتی و بصیرتی که در قالب گروه‌های صالحین انجام می‌شود، مأموریت‌های کلی دیگری نیز در عرصه‌های تخصصی، فرهنگی، ورزشی، سازندگی، عملیاتی، علمی و پژوهشی، اطلاعاتی و امداد و نجات دارد که این مأموریت‌ها با محوریت معاونت‌های تخصصی پایگاه در موضوع مربوطه پیگیری می‌شود.

بعد سوم ساختار تجمعی و یک پارچه

هرگاه نیاز به حضور سازمان یافته و یک پارچه تمامی بسیجیان پایگاه مقاومت در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، دفاعی و امدادی و... باشد، پایگاه مقاومت با توجه به تعداد اعضای بسیجی فعال به گردان، گروهان، دسته عاشورا یا الزهرا(س) تبدیل و اجرای مأموریت می‌نماید. معاونت‌های پایگاه مقاومت تحت ارکان گردان، گروهان و دسته ایفای نقش می‌نمایند و هریک از حلقه‌های خاص صالحین به عنوان یک دسته از گردان عاشورا یا الزهرا(س) محسوب خواهند شد.

مأموریت و وظایف کلی گردان عاشورا/الزهرا(س)

سازماندهی، حفظ انسجام و ایجاد آمادگی‌های لازم در بسیجیان به منظور نقش آفرینی سازمان یافته آنان در عرصه دفاعی، فرهنگی اجتماعی، امدادی و مردمیاری در چارچوب دستورالعمل‌های ابلاغی:

۱. به کارگیری سازمان یافته و یکپارچه بسیجیان در قالب گردان در عرصه فرهنگی، اجتماعی، سازندگی، محرومیت زدایی؛
۲. به کارگیری سازمان یافته و یکپارچه بسیجیان در قالب گردان در اجرای مأموریت امداد و نجات و حوادث غیر مترقبه (طبیعی و غیر طبیعی) مانند ارائه خدمات رفاهی، اسکان، انتقال مجروحان و حادثه دیدگان برابر دستورالعمل‌های ابلاغی؛
۳. کمک به برقراری نظم و امنیت اجتماعی در منطقه حادثه دیده و جلوگیری از گسترش دامنه بحران و کنترل و مهار عوارض پس از آن؛
۴. به کارگیری سازمان یافته بسیجیان در مأموریت امنیتی و انتظامی و مقابله با نا آرامی‌های

- داخلی، اغتشاشات، کمک و پشتیبانی از گردان‌های امام علی (ع)، امام حسین (ع) و ناجا در قالب دستورالعمل‌های ابلاغی بنا به دستور؛
۵. به کارگیری بسیجیان سازمان یافته در مأموریت مقاومت محلی و دفاع از کوی برزن و اجرای عملیات مقاومت محلی در صورت تهاجم دشمن، تا رسیدن عمده قوا برابر دستورالعمل ابلاغی بنا به دستور؛
۶. ارتقای سطح آمادگی‌های رزمی و دفاعی بسیجیان با اجرای آموزش‌ها، تمرینات و رزمایش‌های خاص بسیج؛
۷. پیگیری اجرای آموزش‌های بسیجیان در راستای مأموریت‌های دفاعی و امنیتی.

بعد چهارم ساختار سنی و تحصیلات

پایگاه مقاومت در مراحل اولیه شکل‌گیری با توجه به پایین بودن تعداد (اعضای عادی و فعال) دارای ترکیب متفاوت نخواهند بود. اما با افزایش تعداد اعضای بسیجی و فراوانی سنی، گروه‌های صالحین در ۶ واحد سنی به شرح زیر سازماندهی می‌شوند:

الف- نونهالان (مختص رده خواهران)؛

ب- کودکان؛

ج- نوجوانان؛

د- جوانان؛

ه- میانسالان؛

و- پیشکسوتان.

تهدیدها

تهدید: در لغت به معنای بیم دادن، ترساندن، عقوبت دادن است. فرهنگ معین، تهدید را ترسانیدن، معنی کرده است و همچنین، تهدید را، عبارت از هر چیزی که بتواند ثبات و امنیت یک کشور را به خطر اندازد، دانسته و معتقد است تهدیدها، منافع ملی را هدف قرار می‌دهند. (مرادیان، ۱۳۸۵: ۱۶۷)

پاره‌ای از متون سیاسی - امنیتی، تهدید را به معنای توانایی‌ها، منیات و اقدامات دشمنان بالفعل و بالقوه برای ممانعت از دستیابی موفق آمیز خودی به علائق و مقاصد امنیت ملی یا مداخله به نحوی که نیل به علاقه و مقاصد به خطر افتد، تعریف کرده اند. (مرادیان، ۱۳۸۵: ۶۷)

منابع تهدید

منابع تهدید برای امنیت ملی کشورها در دو حوزه قابل شناسایی اند:

۱. تهدیدهای داخلی؛

۲. تهدیدهای خارجی:

جدول شماره ۱- منابع تهدید

تهدیدهای خارجی		تهدیدهای داخلی	
تهدید	ردیف	تهدید	ردیف
جنگ و تهاجم نظامی	۱	نابرابری اقتصادی؛	۱
الحاق سرزمین کشوری به کشور دیگر	۲	تأثیر فشار اقتصادی	۲
اشغال بدون درگیری	۳	رشد جمعیت که عواقب اجتماعی مهلکی بر جامعه می‌گذارد.	۳
دخالت در امور داخلی کشوری دیگر	۴	اقلیت قومی و مذهبی	۴
براندازی	۵	اختلاف نژادی	۵
برهم خوردن توازن قوا	۶	بحران‌های سیاسی-اجتماعی	۶
عملیات پنهان سیاسی	۷	مناقشات داخلی	۷
مناقشات بین‌المللی	۸	موقعیت نامساعد جغرافیایی	۸
تبلیغات سوء در جامعه بین‌الملل	۹	عدم وجود نیروهای مسلح و پلیس قدرتمند	۹
ایجاد جو روانی به همراه سایر کشورها	۱۰	مسدود کردن راه‌های قانونی و مسالمت‌آمیز اعتراض	۱۰
اتحاد با همسایگان بر علیه کشور	۱۱	اقتصاد زیرزمینی	۱۱
تجاوز به حریم کشور بدون درگیری	۱۲	برخورد فیزیکی و خشن با آرا و اندیشه‌ای مشروع	۱۲
فشار اقتصادی	۱۳	بحران اخلاقی	۱۳

(مرادیان، ۱۳۸۵: ۱۸۸)

ابعاد تهدید

تهدید امنیتی

صرف نظر از معانی لغوی و لفظی تهدید در ادبیات امنیتی، تعاریف و توصیف‌های گوناگونی از تهدید صورت گرفته است. وجود یک فشار خارجی منفی، فقدان امنیت، ایجاد اختلال در توانایی‌های یک کشور در کسب اهداف ملی، اقداماتی که کمیت و کیفیت زندگی مردم یک کشور یا دامنه اختیارات یک حکومت را به طور جدی کاهش دهد، درک و ساخت یک حکومت یا وضعیت خطرناک، محدود کردن و حبس آزادی و رهایی و... از جمله تعاریفی است که در حوزه امنیت و امنیت ملی ذکر می‌شود. (گروه امنیت، ۱۳۸۷: ۱۰۱)

تهدید اقتصادی

اقتصاد یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های قدرت ملی است. اقتصاد قوی سهم زیادی در افزایش قدرت ملی دارد و بر عکس اقتصاد ضعیف، قدرت ملی را تحت تأثیر منفی خود قرار می‌دهد. (گروه امنیت، ۱۳۸۷: ۲۵۵)

باید اذعان داشت که تهدیدهای اقتصادی همچون، تهدیدهای سیاسی یا نظامی به طور مستقیم بر تغییر ایدئولوژی یا اساس فیزیکی یک کشور دلالت نمی‌کند، سقوط پیوسته پول رسمی یک کشور، کمبود منابع اولیه به شکلی که امکان تهیه آن امکان پذیر نباشد، جابجایی‌های شدید اقتصادی، نفوذ و سیطره سرمایه داران خارجی و شرکت‌های چند ملیتی بر نظام اقتصادی کشور و... از تهدیدهای اقتصادی هستند که اگرچه به طور مستقیم امنیت ملی را تهدید نمی‌کند، اما می‌توانند تهدیدهای دیگر را تشدید کنند. (مرادیان، ۱۳۸۵: ۳۷۷)

تهدید اجتماعی فرهنگی

فرهنگ و ارزش‌های مشترک از عوامل قوام هر کشورند، امروزه بیشتر نظام‌های سیاسی در کنار دیگر عوامل، گسترش حفظ ارزش‌های دلخواه خود را جزء اهداف و منافع ملی بشمار می‌آورند، با چنین برداشتی عواملی که به تضعیف یا نابودی این ارزش‌ها و فرهنگ مشترک می‌انجامد باید جزء تهدیدهای اجتماعی، فرهنگی و امنیت ملی تلقی گردند. (گروه امنیت، ۱۳۸۷: ۳۳۷)

تهدید سیاسی

حوزه سیاسی، یکی از حوزه‌های وسیع پیچیده و تا حدی مبهم می‌باشد. حوزه با بعد سیاسی در قدرت ملی (و همچنین در امنیت ملی) تمایل دارد در حوزه‌های دیگر نفوذ کند. در مقابل ابعاد و حوزه‌های دیگر نیز همین گرایش را دارند و خود آگاه یا ناخودآگاه، مسایل خود را به بخش سیاسی نسبت می‌دهند. (گروه امنیت، ۱۳۸۷:۲۰۸)

تهدید نظامی

برخی بر این باورند هر چند دیگر تهدیدها نیز باید مورد توجه قرار گیرند، اما آنچه به عنوان تهدید واقعی و ملموس برای بقا ارزیابی می‌شود، تجاوز فیزیکی است. بوژان نیز ویژگی تهدیدها را این می‌داند که اقدام نظامی اغلب همه عناصر تشکیل دهنده کشور را تشکیل می‌دهد. (گروه امنیت، ۱۳۸۷:۲۷۵)

تهدیدهای آینده

با پشت سر گذاشتن یک جنگ هشت ساله و نیز وقوع جنگ‌های نظیر حمله متحدین به عراق، بحران و جنگ کوزوو و جنگ آمریکایی‌ها علیه افغانستان و طالبان، به نظر می‌رسد که جمهوری اسلامی ایران بیش از گذشته نسبت به ماهیت و خصوصیات تهدیدهای آینده حساسیت پیدا کرده است.

بنابراین می‌توان تهدیدهای آینده را دو حوزه داخلی و خارجی به شرح زیر بیان نمود که شامل:

- فشار اقتصادی؛
- اقلیت قومی و مذهبی؛
- بحران‌های سیاسی-اجتماعی؛
- مناقشات داخلی؛
- بحران اخلاقی؛
- جنگ و تهاجم نظامی؛
- دخالت در امور داخلی از طرف کشوری دیگر؛

- براندازی؛
- عملیات پنهان سیاسی؛
- مناقشات بین‌المللی؛
- تبلیغات سوء در جامعه بین‌المللی.

استان خراسان رضوی

استان خراسان رضوی یکی از استان‌های خراسان در شمال شرقی ایران به مرکزیت مشهد است که از شمال با ترکمنستان و استان خراسان شمالی، از غرب با استان سمنان، از جنوب غربی و جنوب با استان خراسان جنوبی و از شرق با افغانستان همسایه است. این استان در سال ۱۳۸۳ با تقسیم استان خراسان به سه استان ایجاد شد.

واژه رضوی در نام این استان، به مقبره حضرت علی بن موسی الرضا(علیه السلام) در مرکز این استان اشاره دارد.

سپاه امام رضا(ع)

بعد از ابلاغ جدید تشکیل سپاه‌های استانی با توجه به رویکرد جدید سپاه در مقابله با تهدیدهای پیش رو در استان خراسان رضوی سپاه استانی با عنوان: سپاه امام رضا(ع) شکل گرفت که مأموریت آن دفاع از اهداف انقلاب اسلامی و اجرای مأموریت‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سطح استان خراسان رضوی است.

نواحی مقاومت بسیج

نواحی مقاومت بسیج بالاترین رده نیروی مقاومت بسیج در سطح یک شهرستان می‌باشد که به تناسب بخش و وضعیت جغرافیایی تعدادی حوزه مقاومت را در خود جای داده و به حفظ و انسجام و انجام مأموریت نیروی مقاومت بسیج می‌پردازد.

حوزه‌های مقاومت بسیج

در هر قسمت از یک شهرستان که به تناسب جمعیت دارای قابلیت یک حوزه مقاومت بسیج را داشته باشد، حوزه مقاومت شکل می‌گیرد و به عنوان زیر مجموعه ناحیه مقاومت بسیج همان

شهرستان اجرای مأموریت می‌نماید.

پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی

در هر شهرستان استان و در هر محدوده از شهرستان و روستاهای تابعه به تناسب تعداد جمعیت گروه مقاومت و یا پایگاه مقاومت تشکیل شده است.

داده‌ها و مباحث تفصیلی تحقیق

بعد از ورود اطلاعات و داده‌های پرسش‌نامه در نرم افزار SPSS نسبت به بررسی خطای ورودی داده‌ها اقدام و تحلیل مقدماتی به شرح زیر انجام شد:

الف- تعداد افراد پاسخ دهنده ۱۱۸ نفر بوده اند که در سنین ۲۴ تا ۵۱ سال قرار داشته اند و

میانگین سنی حدود ۳۵ سال با استفاده از نرم افزار مشخص شده است؛

ب- از جمع افراد پاسخ دهنده تعداد ۳۲ نفر زن و ۸۶ نفر مرد بوده اند؛

ج- از تعداد افراد پاسخ دهنده تعداد ۱۶ نفر فرمانده ناحیه و تعداد ۱۰۲ نفر فرمانده حوزه بوده

اند؛

د- تحصیلات افراد نیز به این شرح بوده است: تعداد ۷ نفر دیپلم، تعداد ۲۷ نفر فوق دیپلم، تعداد

۷۲ نفر لیسانس و تعداد ۱۲ نفر بالا لیسانس بوده اند.

با توجه به مطالب بیان شده با توجه به رویکرد جدید سپاه در جوانگرایی باعث شده میانگین

افراد پاسخ دهنده نسبتاً جوان باشد، همچنین استفاده بیشتر از مردان در مقایسه زنان در مسئولیت‌ها

و فرماندهی رده‌ها باعث شده است تعداد مردان به نسبت بیشتر از زنان باشند. وجود زیرمجموعه

بیشتر حوزه‌های مقاومت در مقایسه با نواحی مقاومت باعث شده تعداد افراد پاسخ دهنده نیز به

همین نسبت بیشتر باشند و ارتقای سطح تحصیلات با توجه به سن افراد نیز باعث شده تعداد افراد

پاسخ دهنده از لحاظ سطح تحصیلات نیز، بیشترین فراوانی را در مقطع لیسانس و بالا لیسانس

داشته باشند.

بررسی ساختار جمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده

جدول شماره ۲- بررسی داده‌های مربوط به پرسش نامه

ردیف	سؤال	خیلی کم	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	پاسخ گویی به مأموریت فرهنگی اجتماعی	۱	۴	۴۹	۵۳	۱۱	
۲	پاسخ گویی به نیازمندیهای محرومیت زدایی	۱	۲۸	۳۶	۳۶	۱۷	
۳	پاسخ گویی به مأموریت امداد و نجات	۴	۲۶	۴۵	۳۰	۱۳	
۴	پاسخ گویی به مأموریت حوادث غیر مترقبه طبیعی	۵	۱۴	۴۹	۳۲	۱۸	
۵	پاسخ گویی به مأموریت حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی	۵	۲۳	۴۵	۳۰	۱۵	
۶	پاسخ گویی به مأموریت نظم و امنیت اجتماعی	۱	۱۱	۴۶	۴۳	۱۷	
۷	پاسخ گویی به مأموریت جلوگیری از گسترش بحران	۲	۱۶	۵۲	۲۹	۱۹	
۸	پاسخ گویی به مأموریت آرام سازی	۴	۸	۴۶	۳۶	۲۴	
۹	پاسخ گویی به مأموریت مقابله با اغتشاشات	۴	۱۵	۳۴	۳۵	۳۰	
۱۰	پاسخ گویی به مأموریت کمک به گردان‌های امام علی(ع) و امام حسین(ع)	۴	۱۶	۴۱	۴۰	۱۷	
۱۱	پاسخ گویی به مأموریت کمک به ناجا	۴	۱۹	۴۰	۴۰	۱۵	
۱۲	پاسخ گویی به مأموریت دفاع از کوی و برزن	۳	۱۱	۳۶	۵۲	۱۶	
۱۳	پاسخ گویی به مأموریت مقاومت محلی	۲	۱۲	۴۵	۳۶	۲۳	
۱۴	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت فرهنگی اجتماعی	۲	۱۹	۴۵	۳۳	۱۸	
۱۵	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام محرومیت زدایی	۵	۲۸	۵۰	۲۳	۱۲	
۱۶	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت امداد و نجات	۸	۳۱	۴۶	۲۴	۹	
۱۷	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه طبیعی	۷	۲۸	۵۶	۱۹	۸	
۱۸	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی	۷	۳۴	۵۱	۱۸	۸	
۱۹	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت نظم و امنیت اجتماعی	۴	۲۷	۵۰	۲۴	۱۳	
۲۰	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت جلوگیری از گسترش بحران	۵	۳۰	۵۲	۱۹	۱۲	
۲۱	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت آرام سازی	۵	۲۶	۵۱	۲۶	۱۰	

فصلنامه مدیریت و پژوهش های دفاعی، سال پانزدهم، شماره ۸۰، بهار ۱۳۹۵

۲۲	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت مقابله با اغتشاشات	۶	۳۰	۳۷	۳۱	۱۴
۲۳	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت کمک به گردان‌های امام -علی(ع) و امام حسین(ع)	۷	۲۶	۴۶	۲۸	۱۱
۲۴	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت کمک به ناجا	۸	۳۷	۳۸	۲۷	۸
۲۵	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت دفاع از کوی و برزن	۵	۲۶	۳۷	۴۱	۹
۲۶	پیش بینی آموزش مورد نیاز جهت انجام مأموریت مقاومت محلی	۵	۲۴	۴۵	۳۷	۷
۲۷	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت فرهنگی اجتماعی	۶	۲۵	۵۳	۲۱	۱۳
۲۸	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام محرومیت زدایی	۱۵	۳۰	۵۲	۱۵	۶
۲۹	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت امداد و نجات	۱۷	۴۰	۴۳	۱۴	۴
۳۰	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه طبیعی	۲۷	۳۴	۴۲	۱۲	۳
۳۱	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی	۲۵	۴۱	۳۸	۱۲	۲
۳۲	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت نظم و امنیت اجتماعی	۱۷	۲۷	۵۴	۱۳	۷
۳۳	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت جلوگیری از گسترش بحران	۱۵	۴۸	۳۶	۱۴	۵
۳۴	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت آرام سازی	۲۲	۳۶	۳۸	۱۶	۶
۳۵	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت مقابله با اغتشاشات	۲۴	۳۶	۳۴	۱۶	۸
۳۶	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت کمک به گردان‌های امام علی(ع) و امام حسین(ع)	۱۹	۲۵	۵۰	۱۷	۷
۳۷	پیش بینی تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت انجام مأموریت کمک به ناجا	۲۴	۳۳	۴۱	۱۵	۵

تجزیه و تحلیل سؤالات تحقیق

۱. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه فرهنگی اجتماعی می‌تواند مؤثر باشد؟
در پاسخ به این سؤال فرعی با استفاده از آزمون T مستقل با درجه اطمینان ۹۵ درصد برای سؤالاتی مرتبط با مأموریت، آموزش و ابزار و امکانات در سه سؤال ۱، ۱۴، ۲۷ نتیجه به شرح زیر حاصل شد:

جدول شماره ۳- آزمون T مستقل سؤال فرعی ۱

	ارزش آزمون = ۰					
						درجه اطمینان ۹۵ درصد
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
سؤال ۱	52.384	117	.000	3.58475	3.4492	3.7203
سؤال ۱۴	36.239	117	.000	3.37288	3.1886	3.5572
سؤال ۲۷	32.930	117	.000	3.08475	2.8992	3.2703

با توجه به جدول بالا بیشتر پاسخ دهندگان (از متوسط به بالا) معتقدند که مأموریت، آموزش و ابزار و امکانات در جهت مقابله با تهدیدها به مقدار زیادی در عرصه فرهنگی اجتماعی مؤثر است.
۲. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه محرومیت می‌تواند مؤثر باشد؟
در پاسخ به این سؤال فرعی با استفاده از آزمون T مستقل با درجه اطمینان ۹۵ درصد برای سؤالاتی مرتبط با مأموریت، آموزش و ابزار و امکانات در خصوص ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه محرومیت در سه سؤال ۲، ۱۵، ۲۸ نتیجه به شرح زیر انجام شد:

جدول شماره ۴-آزمون T مستقل سؤال فرعی ۲

	ارزش آزمون = ۰					
	درجه اطمینان ۹۵ درصد					
	حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	معنی داری	تعداد	ارزش
سؤال ۲	3.5255	3.1525	3.33898	.000	117	35.456
سؤال ۵	3.2596	2.8929	3.07627	.000	117	33.231
سؤال ۲۸	2.9048	2.5359	2.72034	.000	117	29.207

- ۱- با توجه به جدول یاد شده در سؤال ۲ افراد پاسخ دهنده از متوسط به بالا بر این نظر بوده‌اند که مأموریت پیشینی شده در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت پاسخ‌گوی نیازمندی‌های محرومیت زدایی می‌باشد.
 - ۲- با توجه به جدول در سؤال ۱۵ افراد پاسخ دهنده به طور متوسط بر این باورند که در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت آموزش لازم جهت انجام مأموریت محرومیت زدایی پیش بینی و اجرا می‌شود.
 - ۳- با توجه به جدول افراد پاسخ دهنده بر این نظر بوده‌اند که ابزار و امکانات جهت انجام مأموریت محرومیت زدایی در حد متوسط به پایین (۲/۷۲۰۳۴) پیش بینی شده است.
 ۳. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مأموریت‌های امداد و نجات می‌تواند مؤثر باشد؟
- در پاسخ به این سؤال فرعی با استفاده از آزمون T مستقل با درجه اطمینان ۹۵ درصد برای سؤال‌های مرتبط با مأموریت، آموزش و ابزار و امکانات در خصوص ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت در مقابله با تهدیدهای آینده در خصوص مأموریت امداد و نجات در سه سؤال ۳، ۱۶، ۲۹ نتیجه به شرح زیر انجام شد:

جدول شماره ۵-آزمون Tمستقل سؤال فرعی ۳

	ارزش آزمون = ۰					
						درجه اطمینان ۹۵ درصد
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
سؤال ۳	34.193	117	.000	3.18644	3.0019	3.3710
سؤال ۱۶	31.362	117	.000	2.95763	2.7709	3.1444
سؤال ۲۹	28.032	117	.000	2.55932	2.3785	2.7401

- ۱- با توجه به آزمون انجام شده افراد پاسخ دهنده به سؤال ۳، از متوسط به بالا (۳/۱۸) معتقد بوده اند که ساختار پایگاه‌های مقاومت پاسخ گوی مأموریت امداد و نجات می باشد.
 - ۲- با توجه به آزمون T مستقل، کمتر از متوسط (۲/۹۵) اظهار نموده اند که در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت آموزش لازم جهت انجام مأموریت امداد و نجات پیش بینی و اجرا می شود.
 - ۳- در آزمون انجام شده در مجموع کل افراد پاسخ دهنده بر این باور بوده اند که از حد متوسط به پایین (۲/۵) در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت تجهیزات و ابزار و امکانات لازم جهت انجام مأموریت امداد و نجات پیش بینی شده است.
 ۴. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه حوادث غیر مترقبه طبیعی می تواند مؤثر باشد؟
- با توجه به آزمون انجام شده در پاسخ به سؤال فرعی ۴، در خصوص ساختار پایگاه‌های مقاومت بسیج نتایج به شرح زیر اعلام شد:

جدول شماره ۶-آزمون T مستقل سؤال فرعی ۴

	ارزش آزمون=۰					
	درجه اطمینان ۹۵ درصد					
	حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	معنی داری	تعداد	ارزش
سؤال ۴	3.5587	3.1870	3.37288	.000	117	35.940
سؤال ۱۷	3.1147	2.7667	2.94068	.000	117	33.468
سؤال ۳۰	2.5948	2.2187	2.40678	.000	117	25.347

- ۱- در پاسخ به سؤال ۴ پرسش نامه در مجموع افراد پاسخ دهنده بر این عقیده اند که از حد متوسط به بالا (۳/۳۷) ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت پاسخ گوی مأموریت‌ها در حوادث غیر مترقبه طبیعی می‌باشد.
- ۲- در پاسخ به سؤال ۱۷ در مجموع پاسخ در طیف لیکرت که از ۱ تا ۵ نمره گذاری شده در مجموع پاسخ‌ها میانگین (۲/۹) بدست آمده که به این نتیجه می‌رسیم که از حد متوسط به پایین در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت آموزش لازم جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه طبیعی پیش بینی و اجرا می‌شود.
- ۳- در پاسخ به سؤال ۳۰ از میانگین مجموع افراد پاسخ دهنده در حد کم (۲/۴) اعتقاد دارند که در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت تجهیزات و ابزار و امکانات لازم جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه طبیعی پیش بینی شده است.
۵. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی می‌تواند مؤثر باشد؟
در عرصه حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی نیز طبق سؤال‌های ۵، ۱۸، ۳۱ افراد پاسخ دهنده به شرح زیر میزان تأثیر ساختار پایگاه‌های مقاومت را اعلام نموده اند:

جدول شماره ۷-آزمون T مستقل سؤال فرعی ۵

	ارزش آزمون=۰					
						درجه اطمینان ۹۵ درصد
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
سؤال ۵	33.688	117	.000	3.22881	3.0390	3.4186
سؤال ۱۸	32.230	117	.000	2.88136	2.7043	3.0584
سؤال ۳۱	26.097	117	.000	2.36441	2.1850	2.5438

- ۱- طبق آزمون در مجموع افراد پاسخ دهنده ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت را در حد متوسط، پاسخ گوی مأموریت‌ها در حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی می‌دانند.
- ۲- در مجموع افراد پاسخ دهنده از حد متوسط به پایین (2.8) اعتقاد دارند که در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت، آموزش لازم جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی پیش‌بینی و اجرا می‌شود.
- ۳- همچنین در مجموع افراد پاسخ دهنده در حد کم اعتقاد دارند که در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت تجهیزات و ابزار و امکانات لازم جهت انجام مأموریت حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی پیش‌بینی شده است.
۶. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه نا آرامی‌های اجتماعی می‌تواند مؤثر باشد؟
با توجه به سئوالات پرسش نامه که با سؤال فرعی ۶ مرتبط می‌باشد در این قسمت به صورت جداگانه مأموریت، آموزش و ابزار و امکانات در جهت مقابله با نا آرامی‌های اجتماعی بررسی شده است.

جدول شماره ۸-آزمون T مستقل سؤال فرعی ۶ (مأموریت)

	ارزش آزمون=۰						
						درجه اطمینان ۹۵ درصد	
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا	
سؤال ۶	43.563	117	.000	3.54237	3.3813	3.7034	
سؤال ۷	38.023	117	.000	3.39831	3.2213	3.5753	
سؤال ۸	38.879	117	.000	3.57627	3.3941	3.7584	
سؤال ۹	35.589	117	.000	3.61017	3.4093	3.8111	
سؤال ۱۰	36.906	117	.000	3.42373	3.2400	3.6075	
سؤال ۱۱	36.188	117	.000	3.36441	3.1803	3.5485	

الف- مأموریت

در مجموع افراد پاسخ دهنده در حد متوسط به بالا معتقد بوده اند که ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت پاسخ گوی مأموریت‌های نظم و امنیت اجتماعی (3.54)، جلوگیری از گسترش بحران (۳.۳۹)، آرام سازی در بحران‌ها (۳.۵۷)، مقابله با اغتشاشات (3.6)، مقابله کمک به گردان‌های امنیتی امام علی (ع) و امام حسین (ع) (3.4) و کمک به ناجا (3.36) می‌باشد.

جدول شماره ۹-آزمون T مستقل سؤال فرعی ۶ (آموزش)

	ارزش آزمون=۰						
						درجه اطمینان ۹۵ درصد	
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا	
سؤال ۱۹	33.956	117	.000	3.12712	2.9447	3.3095	
سؤال ۲۰	32.875	117	.000	3.02542	2.8432	3.2077	
سؤال ۲۱	34.379	117	.000	3.08475	2.9070	3.2624	

بررسی ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده

سؤال ۲۲	31.385	117	.000	3.14407	2.9457	3.3425
سؤال ۲۳	32.399	117	.000	3.08475	2.8962	3.2733
سؤال ۲۴	30.377	117	.000	2.91525	2.7252	3.1053

ب-آموزش

در مجموع افراد پاسخ دهنده در حد متوسط به بالا، معتقد بوده اند که در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت آموزش لازم جهت انجام مأموریت‌های نظم و امنیت اجتماعی (3.12)، جلوگیری از گسترش بحران (3.02)، آرام سازی در بحران‌ها (3.08)، مقابله با اغتشاشات (3.14)، کمک به گردان‌های امنیتی امام علی (ع) و امام حسین (ع) (3.08) و از حد متوسط به پایین، یعنی کم، کمک به ناجا (2.91) پیش‌بینی و اجرا می شود.

جدول شماره ۱۰-آزمون T مستقل سؤال فرعی ۶ (ابزار و امکانات)

	ارزش آزمون = ۰					
						درجه اطمینان ۹۵ درصد
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
سؤال ۳۲	28.364	117	.000	2.71186	2.5225	2.9012
سؤال ۳۳	27.583	117	.000	2.54237	2.3598	2.7249
سؤال ۳۴	25.317	117	.000	2.55932	2.3591	2.7595
سؤال ۳۵	23.993	117	.000	2.55932	2.3481	2.7706
سؤال ۳۶	27.361	117	.000	2.72881	2.5313	2.9263

	ارزش آزمون=۰					
					درجه اطمینان ۹۵ درصد	
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
سوال ۳۲	28.364	117	.000	2.71186	2.5225	2.9012
سوال ۳۳	27.583	117	.000	2.54237	2.3598	2.7249
سوال ۳۴	25.317	117	.000	2.55932	2.3591	2.7595
سوال ۳۵	23.993	117	.000	2.55932	2.3481	2.7706
سوال ۳۶	27.361	117	.000	2.72881	2.5313	2.9263
سوال ۳۷	25.313	117	.000	2.52542	2.3278	2.7230

ج- ابزار و امکانات

در مجموع افراد پاسخ دهنده در حد کم و خیلی کم معتقد بوده اند که در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت ابزار و امکانات لازم جهت انجام مأموریت‌های نظم و امنیت اجتماعی (2.71)، جلوگیری از گسترش بحران (2.54)، آرام سازی در بحران‌ها (2.55)، مقابله با اغتشاشات (2.55)، کمک به گردان‌های امنیتی امام‌علی (ع) و امام حسین (ع) (2.72) و کمک به ناجا (2.52) پیش‌بینی شده است.

۷. ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی به چه میزان در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه دفاع از کوی و برزن و مقاومت محلی می‌تواند مؤثر باشد؟

بررسی ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده

در این قسمت ۶ سؤال پرسش نامه که مرتبط با مأموریت، آموزش و ابزار و امکانات در عرصه دفاع از کوی و برزن و مقاومت محلی می‌باشد، به شرح زیر بررسی شده است:

جدول شماره ۱۱-آزمون T مستقل سؤال فرعی ۷

	ارزش آزمون=۰					
					درجه اطمینان ۹۵ درصد	
	ارزش	تعداد	معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
سؤال ل ۱۲	41.722	117	.000	3.56780	3.3984	3.7372
سؤال ل ۱۳	39.680	117	.000	3.55932	3.3817	3.7370
سؤال ل ۲۵	34.483	117	.000	3.19492	3.0114	3.3784
سؤال ل ۲۶	35.789	117	.000	3.14407	2.9701	3.3181
سؤال ل ۳۸	26.849	117	.000	2.65254	2.4569	2.8482
سؤال ل ۳۹	27.052	117	.000	2.69492	2.4976	2.8922

با توجه به آزمون به عمل آمده افراد پاسخ دهنده معتقد بوده اند که:

الف- در حد متوسط به بالا ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت پاسخ گوی

مأموریت دفاع از کوی و برزن (3.56) و مقاومت محلی (3.55) می باشد.

ب- از سطح متوسط به بالا ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت آموزش لازم جهت

انجام مأموریت دفاع از کوی و برزن (3.19) و مقاومت محلی (3.14) پیش‌بینی و اجرا می‌شود.

ج- در حد کم و پایین‌تر در ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت تجهیزات و ابزار و امکانات لازم جهت انجام مأموریت دفاع از کوی و برزن (2.65) مقاومت محلی (2.69) پیش‌بینی شده است.

نتیجه‌گیری

این تحقیق به منظور سنجش میزان پاسخ‌گویی ساختار پایگاه‌های مقاومت بسیج در قالب گردان‌های عاشورا و الزهرا(س) در مقابله با تهدیدهای آینده با استفاده از نظرات تعدادی از فرماندهان نواحی و حوزه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی انجام شد. برای این منظور مقیاس ۴۳ ماده‌ای که ۳۹ ماده آن با استفاده از طیف لیکرت و ۴ ماده آن مربوط به آزمودنی‌ها که با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شده بودند، اجرا شد. داده‌های جمع‌آوری شده کدگذاری شد و با استفاده از آزمون آماری t و از طریق نرم‌افزار کامپیوتری Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج حاصل بیانگر تفاوت معنا دار در برخی سئوالات تحقیق بود.

۱- همان‌گونه که از نتایج به‌دست آمده از جداول مشخص می‌شود، ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه فرهنگی اجتماعی مؤثر است که از دلایل آن می‌توان به این موضوع اشاره نمود با توجه به رویکرد جدید سپاه در عرصه جنگ نرم و برگزاری طرح صالحین در پایگاه‌های مقاومت، باعث شده است ابزار و امکانات و آموزش‌های مورد نیاز تا حد زیادی برای این مهم فراهم گردد.

۲- نتایج حاصل در بررسی انجام شده در تأثیر ساختار اعلام شده، در مقابله با محرومیت زدایی، بیانگر این مطلب است که در دو بخش مأموریت و آموزش، ساختار، تأثیرگذار است، اما در بخش ابزار و امکانات ساختار توان لازم را ندارد که شاید بتوان دلایل آن را به شرح زیر اعلام نمود:

الف- عدم وجود اعتبار لازم در جهت تجهیز پایگاه‌های مقاومت در جهت محرومیت زدایی؛

ب- وجود دستگاه‌های دولتی مختلف در جهت انجام این مأموریت؛

ج- در اولویت نبودن هدف اعلام شده در مأموریت‌های پیش‌بینی شده جهت پایگاه‌های مقاومت بسیج؛

د- نبود حمایت لازم از بسیج از سوی متولیان امر حتی با وجود موفقیت و تجربه قبلی در این زمینه که می‌توان در عرصه بسیج سازندگی به آن اشاره نمود.

۳- با توجه به بررسی تأثیر ساختار در عرصه امداد و نجات نتایج در بخش مأموریت، تأیید شد، اما در بخش آموزش و ابزار و تجهیزات مشخص شد که توان لازم وجود ندارد، که شاید بتوان دلایل آن را به این شرح برشمرد:

الف- پایین بودن کیفیت آموزش‌های برگزار شده برای اعضای پایگاه‌های مقاومت؛

ب- نبود اعتبار لازم در جهت تجهیز پایگاه‌ها به امکانات و ابزار امداد و نجات؛

ج- وجود چند دستگاه مختلف و انجام کارهای موازی در مأموریت امداد و نجات.

۴- در بررسی انجام شده، تأثیر ساختار پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضویاز لحاظ مأموریت در نظر گرفته شده تأیید شد، اما اختلاف معناداری در خصوص آموزش و ابزار و امکانات در این عرصه وجود داشت که نشان‌گر عدم توانایی در این بخش‌هاست و می‌توان دلایل آن را به این شرح اعلام نمود:

الف- نبود اولویت لازم در اجرای مأموریت مقابله با حوادث غیر مترقبه طبیعی؛

ب- نداشتن اعتبار لازم در جهت تجهیز پایگاه‌های مقاومت به ابزار و امکانات لازم؛

ج- نبود تخصص کافی در جهت آموزش نیرویی.

۵- در خصوص تأثیر ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی، باز هم از لحاظ مأموریت در نظر گرفته شده توان ساختار تأیید شد، اما در خصوص آموزش و ابزار و امکانات تأیید نشد که می‌توان دلایل آن را به این شرح اعلام نمود:

الف- نداشتن اعتبار لازم جهت خرید ابزار و برگزاری آموزش برای بسیجیان؛

ب- نداشتن طرح درس مناسب در جهت مقابله با این تهدیدها؛

ج- عدم اهمیت دادن به صورت کلی به حوادث غیر مترقبه غیر طبیعی.

۶- در بررسی انجام شده در ساختار اعلام شده در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه نا آرامی‌های اجتماعی، از لحاظ مأموریت در نظر گرفته شده این ساختار توان لازم را دارد و همچنین از لحاظ آموزش در نظر گرفته شده در همه موارد بجز کمک به ناجا، تأیید شد، اما در بحث آموزش کمک به ناجا و ابزار و امکانات، نتایج بیانگر عدم تأثیر است که شاید بتوان دلایل آن را به این شرح اعلام نمود.

الف- نداشتن اعتبار لازم در جهت خرید ابزار آموزشی و کمک آموزشی برای پایگاه‌های

مقاومت بسیج؛

ب- در اولویت اول نبودن پایگاه‌های مقاومت در جهت مقابله با نا آرامی‌های اجتماعی؛

ج- عدم بهره‌گیری کامل از ظرفیت عظیم بسیج در مقابله با نا آرامی‌های اجتماعی.

۷- در خصوص میزان تأثیر ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج استان خراسان رضوی در مقابله با تهدیدهای آینده در عرصه دفاع از کوی و برزن و مقاومت محلی، با توجه به بررسی صورت گرفته و استفاده از نتایج آزمون، در عرصه مأموریت و آموزش توان ساختار تأیید شد، اما در عرصه ابزار و امکانات تأیید نشد که می‌توان دلایل آن را این گونه بیان کرد:

الف- داشتن امنیت کامل سرزمینی در طول سال‌های اخیر و عدم نیاز به همکاری بسیج در این

امور؛

ب- اهمیت قائل نشدن به نقش بی بدیل بسیج در دفاع از کوی و برزن و مقاومت محلی؛

ج- پایین بودن سطح اعتبار در خصوص تجهیز پایگاه‌های مقاومت در عرصه‌های رزمی و دفاعی.

کتابنامه:

الف- منابع فارسی:

- ۱- ابلاغیه ۱۶۱۱-۱/م مورخ ۱۹/۰۴/۱۳۹۰، سازمان بسیج مستضعفین.
- ۲- اچ-هال ریچارد، ۱۳۸، ترجمه صابر مقدمی، تهران، ابرون.
- ۳- اشرفی ریزی، حسن، کاظم پور زهرا، (۱۳۸۷)، روش تحقیق و گزارش نویسی، همدان، سپهر دانش؛ چاپار
- ۴- برزنونی علی محمد، (۱۳۸۳)، امنیت ملی و نقش مشارکت اطلاعاتی مردمی در آن با تأملی در متون دینی. مجموعه مقالات دومین همایش تخصصی اطلاعات - تهدیدهای فرصتها، ص. ۱۶۶.
- ۵- بنت، دبلیو بروس و گروه نویسندگان، مدل سازی و تحلیل نظامی صحنه جنگ در عصر عدم اطمینان، مترجم حسین سلامی، تهران، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه.
- ۶- تیموری، عباس، (۱۳۹۱)، پایان نامه دافوس (بررسی عملیات ضد هلی برن یگان‌های رزم سپاه در مقابله با عملیات نظامی آمریکا در صحرای طبس)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه امام حسین (ع).
- ۷- جمالی، علی، (۱۳۸۹)، آشنایی با مفاهیم جنگ آینده، تهران، دانشکده و پژوهشکده علوم دفاعی (دافوس).
- ۸- جمعی از اساتید مدیریت، (۱۳۷۸)، سی مجموعه مقالات موضوعی برگزیده، ساختار سازمانی، مجموعه اول، مدیریتی، تهران، مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- ۹- جولی پلانت، (۱۳۹۳)، راهنمای گام به گام تحلیل داده با برنامه SPSS ترجمه: مرتضی جعفری، حسن حبیبی ماچانی، تهران، جامعه شناسان.
- ۱۰- جونز، گرت، (۱۳۹۰)، تئوری، طراحی و تغییر سازمانی، تهران، موسسه کتاب مهربان نشر.
- ۱۱- حیدری، کیومرث، (۱۳۹۰)، جنگ‌های آینده، تهران، نشر آجا.
- ۱۲- خانی، مهدی، (۱۳۸۰)، درآمدی بر شناخت بسیج، تهران، موسسه فرهنگ و دانش.

- ۱۳- رایبیز، استیفن، (۱۳۷۸)، ترجمه دکتر سید مهدی الوانی، حسن دانائی فرد، تئوری سازمان (ساختار، طراحی و کاربردها)، تهران، انتشارات صفار.
- ۱۴- روحی، نبی ا.، (۱۳۷۹)، بسیج در پرتو قانون، تهران، مرکز نشر فرهنگی آیه، سازمان تحقیقات خود کفایی بسیج.
- ۱۵- ری بد، (۱۳۸۸)، آرمان، آموزش گام به گام spss17، تهران، انتشارات طاهریان.
- ۱۶- زندی، داود، (۱۳۹۰)، درآمدی بر سیاست گذاری امنیت ملی، تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ۱۷- صانعی، سید حسن، (۱۳۸۸)، فنون تحقیق پرسش نامه، تهران، اندیشمند.
- ۱۸- علاماتی، غلامرضا، (۱۳۸۹)، آشنایی بادیدها و مفاهیم جنگ ناهمطراز، تهران، دانشکده و پژوهشکده علوم دفاعی (دافوس).
- ۱۹- کیومرثی، فیروز، (۱۳۹۰)، مبانی سازمان و مدیریت، تهران، انتشارات آذر.
- ۲۰- گراد، آرجونز، (۱۳۹۰)، تئوری، طراحی و تغییر سازمانی، ترجمه: دکتر حسین صفرزاده، محمد رضا دارائی، تهران، موسسه کتاب مهربان نشر.
- ۲۱- گروه مطالعاتی امنیت، (۱۳۸۷)، تهدیدهای قدرت ملی شاخص‌ها و ابعاد، تهران، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی.
- ۲۲- گروه نویسندگان، (۱۳۸۱)، آشنایی با بسیج، تهران، معاونت آموزش نمسا-ستاد بهینه سازی متون درسی.
- ۲۳- محمودیان، (۱۳۹۰)، بنیادهای فکری القاعده، تهران، دانشگاه امام صادق (علیه السلام).
- ۲۴- مراد پیری، هادی، (۱۳۸۹)، بررسی و شناخت تهدیدهای نظامی، تهران، دانشکده و پژوهشکده علوم دفاعی (دافوس).
- ۲۵- مرادیان، محسن، (۱۳۸۵)، ابعاد و مظاهر تهدیدها، تهران، مرکز آموزشی پژوهشی شهید صیاد شیرازی.
- ۲۶- مرادیان، محسن، (۱۳۸۸)، تهدید امنیت (تعاریف و مفاهیم)، تهران، مرکز آموزش،

بررسی ساختار جمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده

پژوهشی شهید صیاد شیرازی.

۲۷- نگارش، حمید، (۱۳۸۴)، (تهیه کننده: پژوهشکده تحقیقات اسلامی)، دشمن شناسی از

دیدگاه امام خمینی (قدس)، قم، زمزم هدایت.

۲۸- نمسا، (۱۳۸۲)، سازماندهی از دیدگاه ولایت، تهران، معاونت طرح و برنامه نمسا.

۲۹- مع آموزش نمسا، (۱۳۸۵)، دانستی‌های تخصصی فرماندهان، تهران، معاونت آموزش

نیروی مقاومت بسیج.

۳۰- هدایتی، احمدرضا، (۱۳۸۱)، یادگار ماندگار، تهران، سازمان تحقیقات نیروی مقاومت

بسیج.

